

Inleiding: doel, opbouw en urgentie

Goed en eenduidig jeugdwerk vraagt om een herkenbare inhoudelijke en didactische basis. Jongeren groeien niet alleen door wat tijdens een bijeenkomst wordt verteld, maar ook door de aandacht die zij ontvangen, de gesprekken die ontstaan en de relaties die worden opgebouwd.

Van jeugdleiders wordt daarom veel gevraagd. Zij bereiden bijeenkomsten voor, begeleiden gesprekken, sluiten aan bij uiteenlopende leeftijden en geloofsvragen en bouwen een vertrouwensband op met de jongeren. Een goede voorbereiding helpt hen om deze verantwoordelijkheid met aandacht en vertrouwen uit te voeren. Daarbij horen ook persoonlijke betrokkenheid: bid voor de jongeren, ken hun namen en investeer in de relatie.

Dit document beschrijft de standaardopbouw van het lesmateriaal voor het jeugdwerk. Deze gezamenlijke structuur ondersteunt de kwaliteit, herkenbaarheid en samenhang van de bijeenkomsten.

Waarom een vaste structuur?

Herkenbaarheid en eenvoud in de voorbereiding

Iedere bijeenkomst volgt een vergelijkbare structuur. Hierdoor raken jeugdleiders vertrouwd met de werkwijze en kunnen zij het materiaal efficiënter voorbereiden.

Samenhang tussen luisteren, leren en verwerken

Het materiaal is afgestemd op diensten en bijeenkomsten van ongeveer 45 minuten. De inhoud en verwerking vormen één geheel. Jongeren worden niet alleen geïnformeerd, maar ook uitgenodigd om na te denken, vragen te stellen en met elkaar in gesprek te gaan.

Betere afstemming met sprekers

Predikanten en gastsprekers worden vooraf geïnformeerd over de visie en werkwijze. Zij ontvangen het lesmateriaal tijdig, zodat de boodschap en de verwerking goed op elkaar aansluiten.

Ondersteuning van jeugdleiders

Het materiaal biedt voldoende houvast om een bijeenkomst goed te begeleiden, zonder dat iedere jeugdleider zelf vanaf het begin een programma hoeft te ontwikkelen.

Theologische en didactische basis

De inhoud is gebaseerd op de HGJB-methode *Leren & Leven*. De verschillende kleurenthema's uit deze methode zijn herkenbaar in het lesmateriaal.

De bijeenkomsten richten zich op drie samenhangende dimensies:

- Hoofd: begrijpen wat de Bijbel en het christelijk geloof zeggen;
- Hart: ontdekken wat dit persoonlijk betekent;
- Handen: onderzoeken hoe het geloof zichtbaar wordt in het dagelijks leven.

Zo is er aandacht voor kennis, geloofsbeleving en praktisch handelen.

Aansluiting bij verschillende leeftijden

Het materiaal is ontwikkeld voor een brede doelgroep: van twaalfjarigen tot jongvolwassenen. Daarom loopt de opbouw van eenvoudig en concreet naar verdiepend en complex.

Jeugdleiders kunnen het materiaal aanpassen aan hun groep. Zij kunnen vragen toevoegen, vereenvoudigen of weglaten. De vaste structuur blijft daarbij het uitgangspunt, terwijl er ruimte is om aan te sluiten bij de leeftijd, het niveau, de groepsdynamiek en de geloofsontwikkeling van de jongeren.

Digitale ondersteuning

Niet iedere groep beschikt over een beamer of scherm. Het lesmateriaal is daarom ook geprint en zonder PowerPoint te gebruiken.

Sommige bijeenkomsten bevatten video's. Beeldmateriaal kan helpen om de aandacht te richten, een onderwerp herkenbaar te introduceren of een gesprek op gang te brengen. Het heeft daarom de voorkeur dat groepen, waar mogelijk, toegang hebben tot een scherm met geluid. Tegelijkertijd moet het materiaal ook bruikbaar blijven wanneer deze digitale middelen niet beschikbaar zijn.

Werkvormen

Printwerk

In sommige gevallen moet er wat afgedrukt worden voor in de les, dit materiaal wordt meegeleverd met de lessen.

Evaluatie en doorontwikkeling

Feedback van jeugdleiders, jongeren, predikanten en gastsprekers is welkom. Deze ervaringen worden gebruikt om het materiaal en de gezamenlijke werkwijze verder te verbeteren.

De opbouw van een les

1. Titel

Iedere les begint met de titel en kleur uit het HGJB-boek Leer & Leef. Deze titel houden we aan. De titel van een teaser of overdenking gebruiken we dus niet als titel van de catechisatieles.

2. Lied

Bij iedere les is een passend lied gekozen. De link staat in de PowerPoint. Je kunt het lied bij binnenkomst afspelen, samen luisteren of zingen. Je kunt het ook vooraf in de groepsapp sturen, zodat jongeren thuis kunnen luisteren. Kom er tijdens de les eventueel op terug.

3. Binnenkomer

De binnenkomer is een kort spel of activiteit van ongeveer 10-15 minuten. Het doel is om op een leuke en laagdrempelige manier alvast met het onderwerp bezig te zijn. Ontdek wat jongeren al weten, hoe ze ergens over denken of laat ze raden waar de les over gaat.

Tijdens de binnenkomer hoef je nog geen uitgebreide uitleg te geven. Maak na afloop de verbinding met het onderwerp. Pas de werkvorm gerust aan als dat beter bij jouw groep past. Elke les bevat een minipreek: Deze bevat belangrijke informatie over het onderwerp en vormt vaak de basis voor de binnenkomer. Deze staat soms onder de binnenkomer en soms over onder hart/hoofd/handen. Je kunt deze voorlezen, maar ook in je eigen woorden vertellen of aanvullen met een persoonlijk voorbeeld, of helemaal niet gebruiken. Kijk wat je fijn vindt.

4. Gebed

Na de binnenkomer is er een moment van gebed. We willen gebed steeds meer een gewone en vanzelfsprekende plek geven binnen de catechisatie. Sluit hierbij ook aan bij de **45 minuten God ontmoeten**. Vraag bijvoorbeeld hoe jongeren het gebed daar hebben ervaren en of er misschien voor ze gebeden is bij de 45 minuten. Laat zien dat bidden gewoon betekent dat je met God mag praten.

5. Welkom

Iedere les bevat drie vaste vragen:

- Hoe zit je erbij? Check elke week even hoe de jongeren erbij zitten, dit kan gewoon met een duimpje omhoog of naar beneden.
- Waar denk je dat de les van vanavond over gaat?
- Wat is je van afgelopen zondag bijgebleven?

Deze vragen verbinden de binnenkomer, de 45 minuten God ontmoeten, de kerkdienst en de les. Zie het vooral als een start van het gesprek, niet als een overhoring.

6. Bijbelvers van de week

Iedere les heeft een Bijbelvers van de week. Dit vers komt ook terug in de teaser van de spreker die spreekt. Bij het vers staan vragen om samen over na te denken.

Hiermee willen we de Bijbelkennis vergroten en jongeren leren nadenken over wat Gods Woord voor hun eigen leven betekent.

7. Hart, Hoofd & Handen

Hier gaan jongeren op verschillende manieren met het onderwerp aan de slag:

- **Hart:** Wat doet dit onderwerp met mij?
- **Hoofd:** Wat zegt de Bijbel en wat moet ik hierover weten?
- **Handen:** Wat betekent dit voor mijn dagelijks leven?

Je hoeft niet altijd alle drie te gebruiken. Kies wat past bij jouw groep en de beschikbare tijd. Kijk vooraf goed of je materialen moet printen of meenemen.

8. De Bijbel open

Hier staat Gods Woord centraal. We lezen samen een Bijbelgedeelte, soms in delen met vragen tussendoor.

Het gaat niet alleen om *wat er staat*, maar vooral ook om: Wat betekent dit voor ons? Geef jongeren ruimte om zelf te ontdekken, vragen te stellen en te reageren.

9. In gesprek

Hier verdiepen we ons verder in het onderwerp. Er staan persoonlijke vragen, stellingen en soms extra informatie voor de leiding.

Laat jongeren vooral zelf nadenken en reageren. Gebruik hun antwoorden als aanleiding om uitleg te geven en de boodschap verder uit te leggen.

Een gesprek hoeft niet altijd perfect te verlopen. Soms komt er veel los en soms blijft het stil. Zorg vooral voor een veilige sfeer waarin jongeren eerlijk kunnen zijn en vragen durven stellen.

10. Samengevat

Aan het einde van het inhoudelijke gedeelte vatten we de belangrijkste punten samen. Laat jongeren hier zelf aan bijdragen. Vraag bijvoorbeeld:

Wat nemen jullie mee, of wat heb je geleerd van avond?

Zo herhaal je de belangrijkste punten én ontdek je wat er is blijven hangen.

11. Spel/ extra verwerking

Na de verdieping is er vaak een keuze uit verschillende werkvormen, bijvoorbeeld een Kahoot, proefje, opdracht, brief of spel.

Dit kan bedoeld zijn als herhaling, verwerking of toepassing. Je hoeft niet alles te doen. Kies wat past bij jouw groep en de beschikbare tijd.

12. Kernboodschap

Iedere les heeft één of twee korte kernboodschappen. Deze worden ook door de spreker gebruikt en komen terug op social media.

De kracht zit in de herhaling. Benoem de kernboodschap daarom aan het einde bewust nog een keer. Dit is de belangrijkste boodschap die jongeren mee naar huis mogen nemen.

13. Afsluitend gebed

We sluiten de les af met gebed. Soms staan er meerdere mogelijkheden, soms is er een gebed dat specifiek bij het onderwerp past.

We willen jongeren laten ontdekken dat bidden verschillende vormen kennen en dat zij hierin mogen groeien. Zo hopen we dat het gebed steeds gewoner wordt en hun relatie met God wordt versterkt.

Daarna sluiten we af met de woorden: **Amen/ einde.**

